

Sayın
Mehmet Karaca

İsveç'den Enver Türkoğlu'nun
Karaca'ya Yaşar Özörgüt'ün
raporu hk. de Mehmet Karaca ve
Özörgüt'ün raporunu

Bu yazıya ilişikte raporunu gönderdiğimiz Yaşar Özörgüt İsveç'e yeni gelmiştir. Şu anda kendisi dayanışma komitemiz içindedir. Ancak arkadaşımız zaman zaman komite üyesiğini de aşarak TRT-DER Genel Sekreteri olarak kimi yerlere baş vurmaktadır. Bu başvurularından ise sonra bilgi sahibi olunmaktadır.

Nitekim ilişikte gönderdiğimiz raporu da buradaki dayanışma komitemizin bilgisi dışında, tamamen kendi inisiyatifi ile hazırlanmıştır. Rapor buradaki dayanışma komitemizin değil tamamen ~~bilgisizliğinde~~ kendisine aittir.

Her şeye rağmen raporda yararlanılacak öneriler de vardır. Ancak arkadaşımız dayanışma çalışmalarının perspektifini yeterli derecede henüz kavramadığından tüm dayanışma çalışmalarını TRT-DER çerçevesinde görmektedir. Elbette bu bizim sorunumuzdur ve bunu biz halledeceğiz.

Raporun yollanmasından amaç bilgi edinmenizdir. Ayrıca Rapor sahibi bundan böyle dayanışma komitesinden geçmeyen hiç bir raporun gönderilmeyeceği konusunda uyarılmıştır.

Bilgilerinize sunulur. 14.6.1984

Dostça selamlarımla,

Enver TÜRKÖĞLU

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ

TÜRKİYE DEMOKRASİ GÜÇLERİYLE DAYANIŞMA KOMİTESİ
MERKEZ YÖNETİMİNE

TRT-DER ÜYELERİNE YAPILAN İŞKENCE VE BASKILardan ÇIKIŞLA, BATI RADYO TELEVİZYON ÇALIŞANLARINI MESLEKSEL DAYANIŞMAYA ÇAĞIRMAK, YAYINLARDA TÜRKİYEYLE DAYANIŞMA KOMİTESİ ÇALIŞMALARINA DAHA ÇOK YER VERİLMESİNİ SAĞLAMAK İÇİN ÖNERİ..

AMAC:

Türkiye faşist diktatörlüğüne karşı yapılan propaganda ajitasyon çalışmalarında batıdaki kitle iletişim araçlarının büyük önemi vardır.. Faşist diktatörlüğün yapısını teşhir etmek, uygulamalarını dünya kamuoyuna açıklamak için basın ve yayın organları en etkili araçlardır... Özellikle radyo TV yayınları çok geniş kitleleri etkilemektedir. Bu nedenle batı Avrupada yayın yapan Radyo ve TV'lerin "TÜRKİYE DEMOKRASİ GÜÇLERİYLE DAYANIŞMA KOMİTESİ" çalışmalarında yakıcı bir önemi vardır.. Programlı, örgütlü bir çalışmayla TRT-DER legalitesini kullanarak batı radyolarında çalışanların sendika'kitle örgütü gibi kuruluşları aracılığıyla olumlu diyaloglar geliştirileceği kanısındayım. Özellikle BBC, KÖLN RADYOSU, Yunanistan Radyo TV'nu ve ORTF ile ilişkiler çok önemlidir. Bu radyolarda çalışanlarla ve yöneticileriyle tezelden diyalog kurmak gerekir.

ARAÇ: Böyle bir diyalog için TRT-DER'e ve TRT yayınlarına yapılan baskılardan çıkışla, ülke genelini yansıtıp, mesleksel dayanışma istemenin doğru olacağını sanıyorum. Ekteki raporda görüldüğü gibi, faşist diktatörlük TRT çalışanlarına yönelik azgın saldırısını sürdürmektedir. 1983 yazından başlayan bu saldırılardan 11 ilerici yurtsever TRT çalışanı nasibini almıştır. Bir kısmı halen göz altındadır. Tümü işkence görmüştür. Bunun kamuoyuna yansımaları, batı radyoları ile kuracağımız diyalogları kolaylaştıracaktır.. Olay oradan da pekiştirecek, faşist diktatörlüğün yapısı TRT çalışanlarından çıkışla iyice teşhir edilecektir. Bu nedenle ek rapordaki bilgilerden yararlanarak, bizim yayın organlarında ve radyolarda konuya yer verilmesinde yarar vardır.

Şu anda elimizde 8 Radyo-TV'nin adresi ve telefon numaraları var.. Bunlardan yalnızca BBC'ye türkçe metin gönderdik. Henüz cevap gelmedi.. Diğer radyo ve TV'lere gönderilmek üzere mektup ve ekteki rapor metni tercüme ediliyor.. Mektupla diyalog ilk girişim olacak.. Gereken yerlere telefon etmekte yarar var.. Ayrıca bizim arkadaşların da girişimi ile yüzyüze görüşme olanağı sağlanırsa, daha olumlu sonuç alınabilir. Ancak bunun için benim pasaportun çıkmasını beklemem gerek.

Eldeki adresler ve telefon numaraları şu radyolara ait:

1-Danimarka Radyosu,2-Hollanda Radyosu,3-Norveç Radyosu,4-İsveçre Radyosu, 5-Avusturya Radyosu,6-BBC ,7-Radfo France..8-EPT(Yunan Radyosu).Bu radyoların dışında yazılabileceğimiz radyo istasyonları ve sendika adresleri varsa saptanmasında yarar var..Ayrıca her ülkedeki bizim arkadaşlardan hiç değilse bir kişinin bu konuda bize yardım etmesinde yarar var..Hiç değilse gittiğimiz zaman ilişkilerin kurulmasında randevuların alınmasında yardımcı olunması diyalogları kolaylaştırır. Bizim için en önemli iki ülke İngiltere ve Yunanistandır sanıyorum... İngiltere,ülkemizde çok dinlenen BBC nedeniyle; Yunanistan da özellikle televizyon yayınlarının yazın EGE'den rahatça izlenebilmesi nedeniyle önemlidir.BBC ile rahat diyalog kuracağımı sanıyorum.Her ne kadar MAO'cu bir kadronun elindeyse de eski TRT'ciler oldukları için, TRT'deki ortak arkadaşlarımıza sahip çıkma gerekçesi onları belli dayanışmalara itecektir umarım.Ayrıca eski bir TRT'ci olan Abdullah Yılmaz'ın da Londra'da olması işimizi kolaylaştıracaktır sanıyorum.

Yunanistan Radyo-TV'nuna gelince;Yunanistandaki cunta dönemini yansıtan "ÖLÜMSÜZ Z" adlı romanın yazarı VASİLİ VASILAKOS'un Radyo TV'nin Genel Müdür Yardımcısı olduğunu öğrendim..Direkt onun adına yazacağımız mektubun Cemal Kırıl eliyle verilmesinde yarar var.Ayrıca Yunan Radyo TV çalışanlarının sendikasıyla da ilişki arayacağız..Bu konuda İsveç Radyosu Grekçe servisi yardım edecek bize..Gerekirse onlar kanallıyla telefon ettireceğimi de sanıyorum.

İSTEMLER:

Bu ilk diyalogların kurulması için yazacağımız mektubun sonunda şu istemlerde bulunmanın yararlı olacağını sanıyorum:

1-Kendi programlarında,haberlerinde çeşitli yayınlarında Türkiyede olan bitene daha çok yer ayırmaları,

2-Türkiyeye Dayanışma komitelerinin saptayacağı kişilere radyo ve TV yayınlarında röportaj,mülakat,panel gibi programlarda yer ~~ver~~ vermeleri,

3-TRT çalışanlarının ekonomik demokratik kitle örgütü TRT-DER'in batı Avrupada yürüttüğü çalışmalara ekonomik,demokratik,mesleksel dayanışma istemi,

4-Türkiyenin içinde bulunduğu somut duruma ilişkin başkaca dayanışma önerilerinin olup olmadığı,

YÖNTEM: Bu ilk diyalogların kurulması,geliştirilmesi,giderek somut ürün alınabilmesi için;

1-Mektupla,2-Telefonla,3-O ülkedeki arkadaşlar eliyle,4-Da-
vet çıkarıp,ya da koşullarını yaratıp yüz yüze görüşme yöntemiyle ilişkilerin geliştirileceğini düşünüyorum..Ancak bu aşamadan sonra,

yukarda sıraladığımız istemlere ek olarak, Türkiye'ye meslek adamlarından oluşan bir ekibin gönderilmesini isteyebiliriz.. Bunlar mesleki dayanışma gerekçesiyle ilkin TRT Genel Müdürlüğüne, işkence gören TRT çalışanlarına daha sonra da bizim göstereceğimiz yer ve kişilere gidip çekim yapabilir, ses alabilir.

Ayrıca gelişen ilişkiler sonucu, yeni yeni öneriler gündeme gelebilir. Öneri uygun bulunursa, en geç bir ay içinde diyalogların kurulacağını sanıyorum.. Merkezi olarak yeni radyo TV kuruluşları ve çalışanlarının örgütlerinin yanında, bu konuda bize yardım edebilecek kişilerin de ilişkilerinin kurulmasına yardımcı olunmasında yarar var. Ayrıca Fransız Radyo TV ile ilişkiler konusunda Feridun Aksın ve Güzin Dino'dan randevu ve yukarda sıraladığımız istemler konusunda yardım sağlanırsa iyi olur.

SONUÇ: İsveç özelindeki tercüme, telefon gibi sorunları aşacağımızı ve olanak yaratacağımızı umuyorum.. Ayrıca buradaki Radyo TV çalışanları ile arkadaşlarımızın daha önce kurduğu olumlu diyalogdan yararlanabileceğiz.. Çalışanların sendikası ile kuracağımız diyalog için randevu alınıyor.. Bu konuda da olumlu ilişkilerin gelişeceğini umuyorum.. Hiç değilse yazışmaların çoğaltılması, yayın organlarında yazı yayınlanması gibi konularda dayanışma gelişir sanıyorum.

Projenin onaylanması ve gerekli desteğin sağlanması dileğiyle saygılar sunarım. 19. Mayıs 1984

Yaşar ÖZÜRKÜT
TRT-DER Genel Sekreteri, İsveç Türkiyeyle Dayanışma Komitesi Üyesi

ADRES: Sörbyplan 13-2 tr.
163 71 SPANGA

STOCKHOLM

SVEGİRE

TEL: 08/7604441

Yaşar ÖZÜRKÜT

TRT-DER Genel Sekreteri

12 Eylül 1980 askersel devriminden sonra cumhurbaşkanı, birçok kurum ve kuruluşta olduğu gibi, TRT'de de bir dizi operasyon yaparak Kurumun yasal üst yapısını ve kadrolarını reorganize etti. Olağan koşullarda bile "kaynayan kazan" olan ve hemen her beş yılda bir "reorganizasyon" adı altında bir dizi tasfiye, sürgün ve yeni atamalara tanık olan TRT çalışanları bu kez, bu reorganizasyonu önemli bir eksikle karşıladılar. Türkiyede eskisi gibi çalışan, yasa dışı yürütmeleri durduran bir Danıştay yoktu.. Türkiyede eskisi gibi kamuyu oluşturan bir basın yoktu.. TRT çalışanlarının her kıyım, sürgün ve baskı döneminde, onlara omuz veren, onların doğal bağlaştığı olan, işçi sınıfının sesi kısaktı. Örgütleri kapatılmıştı. Açık olanların dudakları fermuarlıydı.. "TRT'de köylülüğün sesi yükselmelidir" diyen KÖY-KOOP kapalı, yöneticileri tutukluydu. Dünya barışının savunucusu, nükleer silahların kaldırılması uğruna savaşım veren, TRT'nin barış karşıtı yayınlarına örgütlü olarak karşı çıkan ve bu konuda çaba gösteren TRT çalışanlarına omuz veren Barış Parnegi kapatılmış, yöneticileri tutuklanmıştı. Kısaca Türkiyede eskiden varolan, kısmi demokratik kurumlar artık yoktu. Daha da önemlisi TRT çalışanlarının ekonomik-demokratik savaşım örgütü olan ve 1500 ilerici, yurtsever, demokrat TRT çalışanını bünyesinde toplayan; tüm anti demokratik uygulamalara örgütlü olarak karşı çıkan TRT-DER kapatılmış, mallarına el konulmuş, yöneticileri hakkında idama kadar ulaşan hapis cezaları istenmekteydi. Ne ki bununla yetinmedi faşist dikte yönetimi.. Saldırısını salt TRT-DER yönetimi ile sınırlı tutmadı. Ve bu ortamda, köpeksiz köyde eli deyneksiz gezmenin getirdiği rahatlıkla, TRT çalışanlarına yönelik bir dizi operasyon düzenledi. 12 Eylül'den hemen sonra, 1981 başlarında TRT-DER üyesi olan, ilerici, yurtsever TRT çalışanlarından 101 kişi tek listeye kıyımına uğratıldı. Bunlar prodüktör, spiker, kameraman, teknisyen, sesçi gibi TRT'nin çeşitli bölümlerinde çalışan personeldi. Bunların bir kısmı Kurum dışında işleriyle hiç ilgisi olmayan yerlere sürüldü..

Çoğunluğunun da 1402 Sayılı Sıkıyönetim yasası gereğince işine son verildi..Örneğin; TV prodüktörü,yönetmen,senarist Çetin Öner,İmar İskan Bakanlığı muhasebe memurluğuna sürülürken,20 yıllık Radyo Prodüktörü İstanbul Radyosu Eğitim Yayınları Şube Müdürü Oktay Arayıcı Liman Lo- antasına masa memurluğuna atanıyordu.Bu ilginç örnekleri çoğaltmak mümkün,ama gereksiz...

TUTUKLAMALAR:

Kıyım ve sürgünle yetinmeyen faşist diktatörlük yönetimi,TRT çalışanları üzerindeki baskısını,giderek yoğunlaştırdı..1981 yılında gözaltına alınarak işkence yapılan Doktor TV sunucu spikeri Zühal Çetinkanat'a ve TV prodüktörü TRT-DER Ankara Şube Başkanı Nevzat Şenol'a ek olarak 1983 Ekim ayından başlayarak bir dizi operasyon daha düzenledi. Tümü TRT-DER üyesi olan ilerici,yurtsever,demokrat TRT çalışanı polis tarafından alınarak işkence yapıldı.Bunların bir kısmı tasfiye edilmiş,bir kısmı hala TRT'de görev yapmaktaydı.

Ekim 1983'de TV Prodüktörü,yönetmen,bir çok kültürel programa imza atmış olan Tülay Eratalay göz altına alındı..Çevresinde sayılan,sevilen demokrat kişiliğiyle tanınan Eratalay TUM-DER işyeri temsilciliği yapmıştı ve TRT-DER üyesiydi..Tabii bunlar da "katlini vacip" kılmaya yetiyordu.20 gün göz altında tutuldu.Çeşitli biçimde işkence yapıldı.

Daha önce Elazığ Orman İşletme Memurluğuna sürülen,İzmir Radyosu eski Program Müdürü ve 20 yıllık Radyo Prodüktörü Arslan Alp,elliye aşan yaşına bakılmaksızın,20 gün işkenceye alındı..Mahkemece salındı.

TV prodüktörü,yönetmeni iken Türkiye Elektrik Kurumuna sürgün edilmiş olan Erdal Özkan,1983 Kasımında gözaltına alınarak işkence yapıldı.

Ankara Radyosu prodüktörü iken,Kültür Bakanlığına sürgün edilmiş olan Ahmet Mortaş Kasım 1983'de gözaltına alınarak,çeşitli işkenceler yapıldı.

TV Prodüktörü,çeşitli programların yapımcısı,MEM-DER Genel Başkanı; TRT-DER üyesi,halen Nokta Dergisi muhabiri olan Baki Üzilhan aralık 1983'de gözaltına alınarak çeşitli işkenceler yapılarak,salındı.

~~TRT-İzmir Şube Başkanı ve TRT-İzmir Şube Başkanı~~
X
X
X
X

TRT idari kesim çalışanı Fikri Aykan, Aralık 1983'de gözaltına alınarak cop, elektrik, kollardan asma, ağızdan tazyikli su verme gibi çeşitli işkencelere tabi tutularak salındı.

TRT idari kesim çalışanlarından İbrahim Karslı aynı şekilde gözaltına alınarak, çeşitli yöntemlerle işkence yapıldı.

TV kameramanı Ozkan Yıldırım, önce kurum dışı edildi.. Mart 1984'de gözaltına alınarak çeşitli işkenceler yapıldı.

Şimdi, şu anda kimbilir hangi ilerici, yurtsever TRT çalışanı polisim işkencesi altındadır.. TRT'nin demokrat, ilerici çalışanlarına yönelik baskı ve terör sürmektedir. Geçmişte yasal olan Radyo TV yayınları, basın açıklamaları, forumlar, paneller, açık oturumlar, dergi yazıları, çeşitli örgüt çalışmaları şimdi suç sayılmaktadır. Derneğimizin yasal çalışmalarına ilişkin çeşitli davalar açılmıştır.. DISK'le, BARIŞ DERNEĞİ ile KOY-KOOP'la, TMMOB'la ve diğerlerle yapılan ortak çalışmaların adı konmuştur.. Gizli örgüt kurmak, komünist propaganda yapmak, bir sınıfın diğer sınıf ve katmanlara tahakkümünü ... diye başlayan ünlü ceza yasasının 141, 142 ve 146'cı maddeleri ile suçlanıyoruz. DISK eylem birliği toplantılarında Genel Sekreter olarak, Genel Başkan Erkan Oyal'ın yetki yazısı ve Merkez Yönetim Kurulunun kararı ile TRT-DER'i temsil ettiğim gerekçesiyle DISK Davasında idamla, yani ceza yasasının ünlü 146'cı maddesiyle yargılanıyorum.. Ele geçen birçok arkadaş, yalnızca bu platforma katıldıkları ve yasal örgütlerini temsil ederek, imza attıkları için şimdi faşizmin zindanlarında idam tehdidi altındadırlar.

12 Eylül'den bu yana TRT yayınlarına üniforma giydirilmiştir. Hiçbir yayın Evren-Ozal ikilisinin faşist yönetsel programıyla çalışmamakta; aksine tüm haber ve programlar faşist diktatörlüğün propagandasına hizmet etmektedir. TRT yayınlarıyla bir yandan faşist propaganda alet edilmekte; öte yandan savaş kışkırtıcılığı yaparak Ege, Kıbrıs ve Ortadoğu sorunlarını one çıkararak şövenizmi tahrik etmekte, böylece emekçiler üzerindeki yoğun ekonomik ve demokratik baskıları gözden saklamaktadır. "Olayların İçinden" adlı programla ya Evren,

ya Üzal sık sık ekrana çıkarılmakta,yoğun bir beyin yıkama,kamuoyunu uyutma politikası güdülmektedir.Eğitim düzeyi düşük bırakılmış insanlarımız zaten TV'nin ve Radyonun etkilemesine açıktır.

Son yapılan 25 Mart yerel seçimleri kampanyası sırasında "icraaın İçinden" adıyla hükümetin çalışmasını sergilemek gerekçesiyle ANAP'ın yoğun propagandası yapılmıştır.Basın zaten suskundur.Katı bir sansür uygulanmakta,haberler daha yayınlanmadan,dizgideyken kalıplar gazınabilmektedir.Bu ortamda TRT yayınları daha da etkileyici olmakta,dinleyici ve seyircileri tek yanlı koşullandırmaktadır.

Poliste yapılan işkencelere,zindanlardan yükselen çığlıklara,TRT'nin kulağı tıkalıdır.Ne Diyarbakır hapisanesindeki katliamdan,ne Mamaktaki,Metris'teki açlık grevinden,ne de Başbakanlık ve Parlamento kapısına dayanan anaların feryadından söz etmemektedir TRT.Buna karşın sıkıyönetimin,Genel Kurmay'ın ve Başbakanlığın hapisanelere ilişkin yönetsel,insancıl övgüleri geniş yer almaktadır TRT haber ve yorumlarında.TRD artık tekellerin ve faşist yönetimin borazanıdır.işçilerin,köylülerin,dar gelirliilerin,aydınların TRT'deki sesi kesilmiştir.

12 Eylül Anayasasına dayalı olarak çıkarılan 2954 sayılı TRT yasası,TRT'yi yönetsel olarak Cumhurbaşkanı'nın seçeceği Radyo TV Yüksek Kuruluna ve onun seçeceği Yönetim Kurulu ve Genel Müdüre; yürütme olarak da Başbakanlığa direkt bağlamıştır.Yeni yasanın getirdiği sıkı denetim mekanizması ise,tum TRT çalışanları için demoklesin kılıcıdır.Yayının planlanması,yayın ilkeleri ve yayın politikası yeni yasayla tumden 12 Eylül faşist üst yapı kurumlarıyla uyum içindedir.uygulamada bu yayın politikasını eleştiren,faşist propaganda suçuna alet olmayan,ilerici,yurtsever,demokrat TRT çalışanlarına aba elından sopa gösterilmekte,kıyım,surgun ve çeşitli baskılarla dize getirilemeyen bu kişilere,polis dayıyla,işkenceyle gba dağı verilmektedir.

TRT elbette bir ada degildir..Ülkede estirilen terörün,diger kurum ve kuruluşlardaki anti demokratik baskıların kurumsal bir prototipidir TRT'de olanlar...Ne ki,bir kitle iletişim aracı olarak; kamuoyu oluşt-

ran güçlü bir araç olarak, özel bir ~~XXXXX~~ yer tutar. Ve tki çalışanları şimdi, yoğun baskılara, işkencelere karşı, tüm insanlığın, tüm basın yayın kuruluşlarının, tüm dünya demokrasi güçlerinin daha yakın ilgi ve desteğini bekliyor.

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH ARAŞTIRMA VAKFI